STORTINGET

Stortingstidende
Referat fra møter i Stortinget

Nr. 67 · 24. april
Sesjonen 2018–2019

Møte onsdag den 24. april 2019 kl. 10

President: Eva Kristin Hansen

Dagsorden (nr. 67):

1. Muntlig spørretime
2. Referat

Presidenten: Representantene Sigbjørn *Gjelsvik*, Lise *Christoffersen*, Ove *Trellevik*, Jette F. *Christensen*, Petter *Eide* og Marit *Arnstad*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger tre permisjonssøknader:

– fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Svein Roald *Hansen* i dagene 24. og 25. april for å delta i reise med EFTA-parlamentarikerkomiteene til Sør-Korea
– fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Hadia *Tajik* fra og med 24. april og inntil videre
– fra Senterpartiets stortingsgruppe om omsorgspermisjon for representanten Willfred *Nordlund* i tiden fra og med 24. april til og med 30. april

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
   For Nordland fylke: Kari Anne Bøkestad *Andreassen*
   For Rogaland fylke: Julia *Wong*
   For Østfold fylke: Siv Henriette *Jacobsen*

Presidenten: Kari Anne Bøkestad Andreassen, Julia Wong og Siv Henriette Jacobsen er til stede og vil ta sete.

Representanten Emilie Enger Mehl vil framsette et representantforslag.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:01:19]: På vegne av stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Inge Lien og meg selv vil jeg fremme et forslag om en offentlig utredning om straffesakskjeden.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken vil framsette et representantforslag.

Lars Haltbrekken (SV) [10:01:46]: På vegne av stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski og meg selv vil jeg fremme et forslag om offentlig eierskap til vindkraften.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:13]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok onsdag 17. april meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Trine Skei Grande og Kjell-Børge Freiberg og utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Espen Barth Eide.

Espen Barth Eide (A) [10:02:47]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren og dreier seg om havvind.

I regjeringens egen perspektivmelding slår de fast at olje- og gassnæringen vil utgjøre en mindre del av norsk økonomi fra slutten av 2020-tallet, at etterspørselen fra oljen til andre sektorer vil avta, og at Norge etter hvert vil bli et mer vestlig land, med flere næringer uten grunnrente.

Vi har bygd opp en omfattende leverandørindustri, og vi har verdensledende kompetanse både på energi og på hav. Hvordan tar vi da grep som gjør at det vi har bygd opp, kan bidra også i omstillingen til fornybarsamfunnet? På dette spørsmålet er det selvfølgelig mange svar, og et av de svarene heter flytende havvind. Det kan bidra til vår egen og Europas energiomlegging. Det krever nettopp den type kompetanse vi allerede har innenfor plattformer, antikorrosjonskunnskap, kabelteknologi, posisjonering, driftssystemer, sikkerhetskultur. Det gir muligheter for verdiskaping i bransjer som må forvente fallende etterspørsel ettersom oljens relative andel går ned.

Dessuten ser vi at i flytende havvind kan bety færre konflikter enn man har på land. Vi har hatt mange ferske eksempler på konfliktnivået ved bygging av vindkraft på land. Vindkraft i kystnære strøk, altså bunnfast, kan også være i konfrontasjon med fiske og oppdrett. I denne situasjonen valgte statsråd Freiberg under sitt besøk på Arkona-anlegget i Nord-Tyskland i påsken å si at det ikke vil være lønnsomt med havvind i Norge.

Jeg vil derfor spørre statsråden om ikke statsråden ser det store potensialet som ligger i at man nå satser på en utbygging av flytende havvind. Har han og regjeringen tenkt å ta noen grep for å få til dette? Og er det ikke slik at dette nettopp kan være noe av svaret på hva Norge skal leve av i det lange løp?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:04:51]: Regjeringen er for utbygging av lønnsom fornybar energi både til lands og til havs. Vindkraft på land utgjør nå det største bidraget til fornybar energi i Norge. Samtidig er det

viktig at vi finner en rett balanse mellom verdiskaping og utbygging av fornybar energi på den ene siden, og hensynet til naturmangfold, friluftsliv og lokalbefolkning osv. på den den andre siden. Regjeringen har derfor, som representanten Barth Eide helt sikkert kjenner til, bedt NVE om å komme med forslag til nasjonale rammer for vindkraft – som er til behandling.

Når det gjelder vindkraft til havs, ser vi en teknologiutvikling og lavere kostnader. Derfor forbereder Olje- og energidepartementet nå åpning av et eller to havområder for vind. I første omgang handler dette mest om industriutvikling. Havvind byr på spennende muligheter, hvor vi kan bruke kompetansen den norske leverandørindustrien har. Men kostnadsforskjellen mellom vindkraft på land og til havs er fortsatt betydelig. Vindkraft til havs vil ikke være et alternativ i den norske kraftforsyningen de nærmeste årene.

Vindkraft til havs byr også på store muligheter for norske bedrifter. Norge kan bygge en unik erfaring fra olje- og gassnæringen, skipsfarten, verftsindustrien og fornybar energi. Og her er det det jeg har uttalt: Her er ikke markedet Norge, men markedet er verden.

Espen Barth Eide (A) [10:06:52]: Jeg takker for svaret. Jeg er glad for at statsråden også ser at det er et potensial i dette, men jeg mener at det er et betydelig større potensial enn det statsråden her gir uttrykk for – for bruk både i Norge og internasjonalt. Jeg tror – som veldig mange i industrien sier, som Rederiforbundet sier, som LO sier – at det er viktig å bygge et hjemmemarked når man skal posisjonere seg også internasjonalt. Derfor mener jeg at det er rom for en betydelig mer aktiv industripolitikk.

Nå skal jeg avstå fra å gjøre et poeng av at Fremskrittspartiets forløper, Anders Langes Parti, ville selge alle oljerettighetene til Phillips Petroleum i 1968. Det hadde da heller ikke statsråden som sitter nå, noe ansvar for. Men her har han en utmerket mulighet til å gjøre dette inntrykket godt igjen ved nå å ta en mye mer proaktiv industripolitisk tilnærming og gjøre dette til noe av det Norge satser på, når vi altså vet at det vi lever av i dag, et stykke inn i framtiden ikke vil kunne gi oss de samme inntektene. Vil statsråden løfte blikket og se på dette som en industripolitisk storsatsing?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:07:56]: Det var akkurat det jeg sa at vi gjør. Vi kommer til å legge ut to områder for havvind – nettopp for å legge til rette for en utvikling av denne industrien. Vi må samtidig ha større ambisjoner enn som så. Norge er viktig. Norge har en mulighet. Men den store muligheten er verden når det gjelder leverandørindustrien.

Jeg registrerer at representanten Espen Barth Eide viste til at det er mindre konflikter til havs enn til lands. Det er jeg ikke så sikker på at det er. Havet har også sine brukere. Jeg vil anbefale representanten til å ta en reise langs kysten. Snakker man med dem som bruker havet hver dag for å brødfø sine og sitt lokalsamfunn, vil man oppdage at det er ikke konfliktfritt å ha dette til havs heller.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Else-May Botten Norderhus.

Else-May Botten Norderhus (A) [10:09:17]: Statsråden snakket om havvind. Han sa at man har lagt til rette for havvind, men ikke noe mer om hvordan regjeringen ønsker å ta tak i det. Det føyer seg litt inn i rekken, der Erna og regjeringen snakker om det grønne skiftet og grønn omstilling – som en gjenganger – men er veldig lite konkret om hva man ønsker å satse på.

For min del er det interessant å høre litt mer om hva statsråden har å si til hva regjeringen egentlig har gjort for å legge til rette for nye næringer i en viktig omstillingsfase nå – hvilke nye virkemidler regjeringen har lagt til rette for, som bidrar til at det er mulig å komme videre med havvind. Det er veldig konkret: Hva har regjeringen gjort så langt for å skape og legge til rette for nye næringer, og hvilke virkemidler har man kommet med, som er nytt, fra 2013 og fram til nå?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:10:20]: Vi prøver ved enhver anledning å være til stede ute i Norge og i den store verden og promotere norsk leverandørindustri. Det har statsråden hatt gleden av mange ganger. Her bidrar regjeringen hver dag til å legge til rette for at norsk leverandørindustri skal være en del av dette markedet – noe de faktisk også er ute i verden, der havvindmarkedet er.

Så har vi selvfølgelig også helt konkrete virkemidler. Vi har bl.a. NORWEP, som har en stor del av innsatsen på dette området. Så har vi Enova, og jeg viser til at det ligger en søknad hos Enova om havvind om den nette sum av 2,5 mrd. kr–3 mrd. kr i subsidier for å realisere et slikt prosjekt, og det sier vel litt om lønnsomheten.

Else-May Botten Norderhus (A) [10:11:28]: Hva har regjeringen gjort, var spørsmålet.

Presidenten: Sandra Borch – til oppfølgingsspørsmål.

Sandra Borch (Sp) [10:11:50]: Jeg må si at jeg ble veldig overrasket i forrige uke da vi kunne lese i en rekke medier at olje- og energiministeren mener at det ikke er et marked for havvind i Norge. Jeg har merket meg statsrådens svar om at det er for dyrt, og at teknologien er for umoden, men statens oppgave er jo nettopp å legge til rette for framtidens energi- og klimatek-

nologi, og at man skal bære risikoen for slike prosjekter. Jeg trodde regjeringen var mer offensiv i satsingen på havvind. Både i energimeldingen og i et representantforslag fra Fremskrittspartiet og Høyre tar man nettopp til orde for en mer offensiv satsing på havvind. Det ser det ikke ut som om regjeringen følger opp.

Vindkraft er for tiden høyaktuelt, og vi har i det siste vært vitne til veldig mange konflikter knyttet til vindkraft på land. Ser ikke statsråden at han kan spare seg selv for veldig mange problematiske arealkonflikter på land dersom regjeringen bidrar til å få ned kostnadene på norsk havvind?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:12:56]: Norske selskaper er i front av utviklingen innenfor flytende havvind, og det eksporteres betydelige verdier til utbygging av vindkraft til havs i andre land, altså ute i den store verden.

Og når jeg peker på vindkraft til havs og lønnsomhet: Hvis det er sånn at Senterpartiet er opptatt av strømprisen, noe jeg har oppfattet at de er, viser jeg bare til det prosjektet som Equinor har omsøkt som sitt demonstrasjonsprosjekt, der man trenger 2,5 mrd. kr–3 mrd. kr i subsidier for å realisere det. Det forteller noe om lønnsomheten i denne typen prosjekter i dag, og en kilowattpris, hvis man skulle tatt det inn i det norske kraftsystemet, som kommer til å gi helt andre strømpriser enn det vi ser i dag.

Presidenten: Lars Haltbrekken – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:14:08]: Oljeindustrien har i flere år nytt godt av gode økonomiske ordninger, som f.eks. leterefusjonsordningen. Offshore vindkraft er, som statsråden også sier selv, noe dyrere enn landbasert vindkraft. Mitt spørsmål til statsråden er: Hvilke økonomiske incentiver vil regjeringen ta i bruk for å få til en kraftfull satsing på offshore vindkraft i Norge?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:14:47]: Svaret på det er det jeg svarte i stad. Regjeringen er for utbygging av lønnsom fornybar energi til lands og til havs. Det betyr at det skal gjøres uten subsidier, men som jeg nevnte i mitt tidligere svar, har vi et virkemiddelapparat for utviklingen av industri, som dette er, som fungerer veldig bra, noe jeg håper representanten Haltbrekken er enig i, som heter Enova.

Presidenten: Une Bastholm – til oppfølgingsspørsmål.

Une Bastholm (MDG) [10:15:41]: Jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet er offensivt når det gjelder havvind. Det var også regjeringspartiene for et års tid siden, da vi sammen vedtok i denne salen at Norge skal satse på havvind.

Havvind kan bli et veldig viktig industrieventyr i Norge, og det kan være en veldig viktig brikke i det grønne skiftet. Vi har store vindressurser, og vi har den kompetansen som trengs for å kunne bli en viktig aktør på området. Både Aker Solutions og Equinor er klare til å satse, og jeg er sikker på at også statsråd Freiberg kan være trygg på at begge disse selskapene er opptatt av verdiskaping. Jeg synes det er forvirrende når statsråden på den ene siden sier at dette kan være et viktig industrielt område, men så skal det ikke være noe vi skal kunne tjene penger på. Vi skal ha en industriell satsing, men det skal ikke være noe vi tror kan bli lønnsomt.

Spørsmålet mitt er om ikke statsråden er enig i at Norge har et ansvar for å bidra til at havvind – både landfast, bunnfast og flytende – kan bli konkurransedyktig, og sånn sett bidra til et grønt skifte i verden.

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:16:48]: Derfor er det også sånn at vi har et virkemiddelapparat for å bidra til dem som ønsker å være med på å utvikle denne industrien. Det foreligger en søknad fra Enova nå, og Enova har bidratt på andre områder når det gjelder vind. Jeg er helt enig med representanten i at det er muligheter for havvind, men de virkelig store mulighetene er globalt – i den store verden – når det gjelder teknologileverandørindustri.

Jeg vil igjen bare advare: Det er ikke konfliktfritt med havvind til havs i Norge. Hvis man reiser en tur langs kysten og prater med dem som hver dag bruker havet til å brødfø seg og opprettholde lokalsamfunnene – altså fiskerne – vil man få en klar og tydelig tilbakemelding om at dette ikke er problemfritt. Derfor må vi gjøre dette på en grundig og god måte, noe vi også gjør når det gjelder nye områder vi kommer til å legge ut.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:18:15]: Mitt spørsmål går til kulturministeren.

I mediemeldingen som kulturministeren nylig la fram, snakker hun flott og fint om hvor viktig vår frie presse og det store mediemangfoldet vårt er, ikke minst for den offentlig opplyste samtalen, debatten og demokratiet vårt. Skuffelsen var derfor stor når resten av meldingen ikke inneholdt ett eneste skikkelig stort tiltak for å sikre det mangfoldet framover, og det i en presset tid for media, med overgang til digitalisering og annonsesvikt i forhold til Google og Facebook og presset fra framveksten av «fake news» og alternative medier. Det eneste som kom, var en satsing på små lokalaviser, men da ved å ta fra andre som nå får pressestøtte. Senterpartiet er glad for at det satses på lokalavisene – det er ikke

det – men gleden druknet kjapt siden det ikke kom noen store tiltak for media i en presset situasjon, og ved at man plutselig skal ramme de avisene som virkelig står for mediemangfoldet vårt, som nr. 2-avisene og meningsbærende aviser som Dagsavisen, Klassekampen, Dagen, Vårt Land og Nationen.

Jeg forstår egentlig ikke hvordan ministeren kan begrunne det å gå løs på kanskje de viktigste meningsbærende avisene og aviser som sørger for mediemangfoldet vårt, i så stor grad, samtidig som en rammer dem med en ny postlov. Hvordan kan det begrunnes fra kulturministerens side? Dette er ikke måten å sikre det mediemangfoldet vi er så stolte av.

Statsråd Trine Skei Grande [10:20:10]: Regjeringa har lagt fram en mediemelding som inneholder både satsinger og nye, ferske penger. Jeg bidrar gjerne til opplysning om det. Vi sørger for en forutsigbarhet over lengre tid, og vi sier også at vi kommer til å legge nye penger inn i den nye ordningen.

Men vi ser også at det er en viktig demokratisk utfordring at vi i dag har mange geografisk hvite flekker i Norge som ikke blir dekket av lokalmedia. Jeg kan godt forklare analysen som ligger bak. I ethvert demokrati, for at demokratiet skal fungere, skal folk kunne ha kanaler for frustrasjon. Det er viktig. Enhver som står langs en hullete vei, på bygdeveien sin, og knytter hånda i lomma, skal ha en journalist å ringe til og si at dette går virkelig ikke an. Det at vi nå har mange geografiske flekker der en ikke har det, er med på å undergrave tilliten til det demokratiet som vi har. Derfor har regjeringa bestemt seg ved at vi ønsker å vri støtten, for å sørge for at vi har lokalmedier over hele landet, og at alle har en journalist å ringe til når det er noe de er frustrert over i nærmiljøet sitt.

Det er nettopp derfor vi bidrar med nesten 800 mill. kr til å smøre omstillingen i Posten for å sørge for at alle lokalavisene skal bli gitt ut på tre dager, tre faste dager, som er en ganske stor forbedring i forhold til det Posten egentlig ønsket seg. Så vi satser på lokalmedia. Jeg undrer meg over begreper som er laget i en litt annen tid, som «meningsbærende aviser». Jeg tror kanskje ikke Aftenposten liker å ikke bli kalt en meningsbærende avis, eller at Trønder-Avisa eller Namdalsavisa ikke får lov til å kalle seg det. Vi leser aviser på en annen måte i den digitale verden, og kanskje må vi også ha en annen type inndeling av aviser enn det vi har hatt tidligere.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:22:12]: Vi kan godt diskutere navn på de ulike avisene, men det er jo ikke viktig. Det som er viktig, er at kulturministeren nå får det til å framstå som om de faktisk putter penger inn og prøver å hjelpe mediene ved å kutte distribusjonen fra fem dager til tre dager. Mediebransjen har selv vært utrolig kritisk til dette, men man har ikke lyttet til dem, man har lyttet til Posten. Jeg blir bekymret når mediepolitikken vår ikke styres av kulturministeren, men av samferdselsministeren.

Og hva med de andre «hvite flekkene» som nå oppstår, de nye som oppstår med dette forslaget fra regjeringen? For de meningsbærende avisene kommer ikke til å kunne satse på distriktene nå. De sier de må satse sentralt. Det er massevis av større lokalaviser som nå ikke kommer til å nå ut med sine daglige utgivelser. De blir tvunget til enten å gi ut bare få dager i uken, eller å miste masser av abonnenter. Vil det styrke journalistikken vår? Kanskje man kan ringe til lokalavisene sine, men hva med alle regionavisene, og hva med dem som har et litt annet blikk enn Aftenposten?

Statsråd Trine Skei Grande [10:23:21]: Det er derfor vi bruker 800 mill. kr på å styrke Postens distribusjon for å få til den digitale omstillingen som media trenger. Postnedgangen har vært enorm. Jeg syns at 800 mill. kr er litt penger. Jeg tror det vil kunne virke slik at vi får til den omstillingen som vi faktisk trenger, for å få til mer digital distribusjon også i distriktene, sammen med at vi bruker penger på å bidra til at de får muligheten til teknisk omstilling gjennom innovasjonsstøtteordningen, og sammen med at vi prøver å bidra til å få et større mangfold på den sida. Det er også viktig at vi utvider NRKs oppdrag til å gjelde de «hvite flekkene» både tematisk og geografisk, at de skal ha et spesielt ansvar for å dekke hele landet på den måten, pluss at de pengene som blir til overs ved omstillingen av lisenskontoret, går inn som ekstra tilskudd til pressestøtten. Jeg tror at dette ikke vil være noe stort kutt for noen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Åslaug Sem-Jacobsen.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:24:26]: Jeg gjentar: Man bidrar ikke med 800 mill. kr, man kutter allerede masse for å spare penger. Det er det ene. For det andre fikk jeg ikke helt svar på de nye «hvite flekkene», for kombinasjonen av en svak mediemelding og en distriktsfiendtlig postlov utfordrer ikke bare de nevnte avisene jeg var inne på, men også regionavisene. Jeg har nylig vært i kontakt med flere av dem. Telemarksavisa, som er den største i fylket, er avhengig av sine 1 000 papirabonnenter, som nå blir rammet. Dette er dramatisk for dem, sier redaktøren. Det samme sier redaktøren i Sunnmørsposten, hvor hele 1 500 av hennes papirabonnenter rammes av ny postlov – også hennes bunnlinje. Så er det alle de nordnorske avisene som nå har rettet sterk kritikk mot ministeren, for både postloven

og det at bare noen få av dem blir støttet i mediemeldingen, vil ramme dem veldig hardt. Vi kommer til å få dårligere journalistikk i distriktene, og vi får et klasseskille framover mellom dem som i tettbygde strøk får tilgang til aviser daglig, og dem som ute i distriktene fortsatt bare skal få noen få dager. Hvordan kan en minister fra Venstre så aktivt bidra til et større klasseskille mellom by og land også innenfor journalistikken?

Statsråd Trine Skei Grande [10:25:39]: Det er ikke sånn at alle medier vi nå leser, leser vi på papir. De aller fleste gjør ikke det. Av dem under 30 år oppgir ingen at de har papiravis som hovedkilde for nyheter. Vi er i ferd med å formidle nyheter på helt andre områder, og det er litt forunderlig å måtte informere om det i stortingssalen i 2019. Vi må sørge for at avisene våre kommer over på de digitale plattformene. Det er derfor vi har omstillingsmidler. Vi vil gi dem tid til å komme over på de digitale plattformene. Det er derfor vi kjøper posttjenester tilsvarende nesten 800 mill. kr, så det er ikke sånn at vi lar være å spare. Vi kjøper tjenester av Posten. Posten opererer i et fritt marked. Dette er regulert innenfor EØS. Vi må bruke penger for å få de tjenestene. Vi bruker 132 mill. kr for at TV 2 skal ha en allmennkringkasterjobb og hovedkontor utenfor Oslo. Vi sier nå at vi kommer til å styrke støtten til lokalmedia. Vi kommer til å øke støtten.

Presidenten: Åslaug Sem-Jacobsen – til oppfølgingsspørsmål.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:26:29]: Jeg må bare si at jeg synes det er helt fantastisk at kulturministeren synes det er verdt å stå her og belære meg om hvorvidt folk har gått over på digitale medier eller ikke. Tror hun helt seriøst at ikke jeg kan de tallene, eller vet det?

Jeg må understreke at f.eks. en del av de avisene som nå rammes ekstra ved at de skal neglisjeres i mediemeldingen, er prisvinnende når det gjelder å komme seg over på digitale plattformer. De jobber kjempehardt for å få det til. De ber om mer tid. Mediebedriftenes Landsforening ber om mer tid. Journalistlaget ber om at disse avisene skal få mer tid, og avisene selv ber om det. Men samferdselsministeren lytter til Posten, og kulturministeren vil heller ikke lytte til media. Hvorfor kan de ikke få mer tid? Jeg forstår ikke hvorfor de verken kan få store tiltak, i mediemeldingen, eller få ordentlig postombæring i litt lengre tid enn dette?

Statsråd Trine Skei Grande [10:27:42]: Det var på ingen måte et forsøk på å være belærende, men det er å forholde seg til noen fakta. Og fakta er dette: Posten ville avvikle dette til én postdag i året. Vi må gå inn og kjøpe mer tjenester. Vi kjøper i tre år, det koster nesten 800 mill. kr. Vi går inn og sier at vi vil snu pressestøtten for å sikre oss at vi ikke har geografiske hvite flekker. Vi vil da prioritere de lokale mediene, for vi mener at de er viktige for utviklingen videre. Derfor legger vi mer penger i potten, slik at vi skal kunne prioritere de lokale mediene foran.

Vi ser samtidig at omstillingen i media har vært enorm, altså at mediehusene våre har vært i en enorm omstilling. Og nå begynner vi å se resultatene av det fordi digitaliseringen gir andre typer abonnement, men vi ser også at forretningsmodellene både sier at resultatene i noen av disse mediehusene er ganske imponerende, og lederlønningene som blir tatt ut i noen av disse mediehusene, er også ganske imponerende.

Så jeg tror at vi er i en god, positiv trend, og vi skal bare sørge for å backe opp den videre. Jeg tror at f.eks. det vi gjorde på momsfritak, kanskje er det viktigste grepet vi har gjort for omstillingen av norske medier.

Presidenten: Marit Arnstad – til neste oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:29:09]: Vi vet alle at mediebransjen er inne i en smertefull omstilling, og at det kommer til å skje store endringer. Nettopp fordi kulturministeren sjøl gikk så høyt på banen og snakket om hvor demokratisk viktig lokal- og regionavisene er, blir dobbeltheten i den politikken regjeringen legger fram, også så slående. Man presenterer en mediemelding med store vyer, og samtidig velger man å redusere distribusjonssystemet på den måten man har gjort. Det kommer til å ramme – og det sier også mediebransjen klart ifra om – alle de avisene som kommer ut oftere enn tre dager: lokale dagsaviser, regionaviser, meningsbærende riksaviser. Alle disse har reagert. MBL har reagert, nordnorske redaktører har reagert, Amedia har reagert, Polaris har reagert. Tar statsråden i det hele tatt dette på alvor? Eller er svaret hele veien kompensasjonsordningen, og så mener statsråden at det da ikke er noe problem, at det ikke vil bety noen smertefulle grep, at det ikke vil bety noe for de 40–50 pst. som i dag får avisen på papir?

Statsråd Trine Skei Grande [10:30:17]: Det har skjedd enorme endringer i norsk media. Det kommer sikker til å gjøre det framover også, sjøl om man nå begynner å finne nye forretningsmodeller også på det digitale markedet. At vi redder media ved å kjøpe postombæring i all framtid og prioritere det i den grad, tror ikke jeg noe på. Derfor har vi vært veldig raus når vi har sagt tre år. Hvis man kikker tre år tilbake i mediaverdenen, var den ganske annerledes. Nå har vi sagt at de får tre år. Vi har brukt 800 mill. kr på det, og vi har tre dager med distribuering fordi vi syns det er lokalavise-

ne som er viktigst. Da når vi de avisene, og mange aviser har sagt at dette faktisk kommer til å bidra til at de kan øke omdelingen sin, fordi de har en distribusjon som er god.

Presidenten: Anette Trettebergstuen – til oppfølgingsspørsmål.

Anette Trettebergstuen (A) [10:31:21]: Lokalavisen er for veldig mange den viktigste hovedkilden til nyheter og informasjon. Den har høy tillit hos leserne. Når vi vet at stadig flere får sine nyheter i hovedsak presentert gjennom sosiale medier, og at det fører til at vi i mindre grad blir konfrontert med andre meninger enn våre egne – andre meninger enn dem som befinner seg innen vårt eget ekkokammer – tenker jeg at lokalavisene blir viktigere og viktigere, og det har også regjeringen slått fast i mediemeldingen. Da er det paradoksalt at man samtidig spenner bein under lokalavisene ved å kutte i distribusjonen. Jeg tenker som så at mediebransjen kan omstille seg og digitalisere seg så mye de bare kan, men folk vil fortsatt ha lokalavisen på papir.

Statsråden vil ikke svare på om hun tar tenkt til å vurdere alternative løsninger, men vil statsråden se på alternative løsninger med distribusjon for dem som ikke bor i by, og som kan bruke post i butikk, og få avisbud?

Statsråd Trine Skei Grande [10:32:32]: Jeg syns representanten Trettebergstuen har det viktige perspektivet på hva som er utfordringen i mediebransjen, akkurat nå var det knyttet til ekkokammer og til at vi trenger de lokaljournalistene faktisk kan ringe til. Vi diskuterer gjerne for å finne gode løsninger for hver enkelt avis. Klart det er mulig for enkelte aviser å utfylle distribusjonen som ligger der i dag med egne distribusjonskanaler. De har sagt til meg at om de får litt tid, skal de klare å utvikle det. Men det er også viktig at vi har en allmennkringkaster i en slik digital verden som vi er nå – en sterk allmennkringkaster som både kan være motmakt mot de ekkokamrene som er og sørge for at lokale nyheter distribueres. Vi ser at NRK tar den rollen flere steder der man ikke har lokalavis. Der opptrer de både som leverandør til andre mediehus og sørger for at de lokale nyhetene løftes.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:33:44]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

Den 1. og 2. april i år deltok statssekretær Rikard Gaarder Knutsen på et uformelt møte for EUs energiministre i Bucuresti. Her undertegnet Norge en erklæring om bl.a. utvikling av infrastruktur for gass. I en pressemelding etter møtet sier Knutsen at det er «viktig å anerkjenne gassens rolle både på kort og lang sikt», før han kom med en etterlysning:

> «Vi har lenge etterlyst perspektiver for gass når EU har diskutert avkarbonisering av energisektoren.»

Ja, det er jo litt av et perspektiv å etterlyse når energisektoren skal avkarboniseres, eller – sagt på en annen måte – når vi skal kvitte oss med fossil energi. Gass er jo fortsatt en fossil energikilde. Derfor trodde jeg det var ganske innlysende at utsiktene for gass i en fossilfri verden var heller dårlige.

Men tilbake til erklæringen som Norge undertegnet. Flere EU-land ville nemlig ikke underskrive erklæringen fordi de mente den hadde for svake ambisjoner på klimaområdet. Både EU-kommisjonen og elleve land, bl.a. Frankrike, Tyskland, Sverige, Danmark og Italia, nektet å signere siden erklæringen ikke nevnte et forslag om at EU skal ha netto nullutslipp av klimagasser innen 2050. Så mitt enkle spørsmål er: Hvordan stilte representanten fra den norske regjeringen seg til forslagene om å forsterke klimakravene i uttalelsen som Norge signerte?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:35:34]: Regjeringen vil at Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet, der vi selvfølgelig også skal kutte egne utslipp. Vi meldte bl.a. inn et forsterket klimamål til FN i 2020 for å oppfylle Paris-avtalen. I Granavoldenplattformen sier regjeringen at Norges ikke-kvotepliktige utslipp skal reduseres med minst 45 pst. i 2030, og at regjeringen vil arbeide for at EUs samlede ambisjonsnivå øker til 55 pst. Dette følger regjeringen opp på de arenaene hvor man er. Det er også sånn at nettopp når det gjelder å nå det som er en global utfordring, og som må løses globalt, nemlig klimautfordringen, spiller norsk gass en viktig rolle i dette bildet.

Lars Haltbrekken (SV) [10:36:47]: Jeg hørte dessverre ikke at jeg fikk svar på spørsmålet mitt. Jeg spurte ikke om Norges mål for kutt i klimagassutslipp, jeg spurte om hvordan den norske representanten på møtet i Bucuresti forholdt seg til de forslagene som kom for å forsterke klimakravene i den uttalelsen som Norge signerte, men som en rekke EU-land og EU-kommisjonen ikke ville signere fordi den var for svak på klimaområdet. Så jeg gjentar spørsmålet: Hvordan stilte den norske representanten seg til forslagene om å forsterke klimakravene? Fikk disse forslagene Norges støtte eller ikke?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:37:37]: Da viser jeg til det jeg svarte representanten: Regjeringen vil arbeide for at EUs samlede ambisjonsnivå øker til 55 pst, og der regjeringen er representert, bidrar man til det.

Presidenten: Lars Haltbrekken – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:38:09]: Det svares med nok et ikke-svar. Vi får prøve å gå videre.

Norge valgte å skille lag med de EU-landene som vanligvis representerer den mest ambisiøse klimapolitikken, på møtet i Bucuresti. Det ble fremmet forslag om å styrke erklæringens klimamål, men det ble ikke tatt med. Flere kilder har forklart til media at flere land ikke ville signere erklæringen, fordi de mener den åpner for å svekke EUs klimamål for 2050.

Denne regjeringen liker jo å skryte av hvor godt omdømme Norge har på klimaområdet internasjonalt. Da er spørsmålet: Hvordan tror olje- og energiministeren det vil påvirke Norges omdømme på klimaområdet at man skiller lag med de mest ambisiøse landene i EU?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:39:05]: Klimautfordringene er globale, og de må løses globalt. Globalt er det også en diskusjon om hvordan man skal nå målene i Parisavtalen, på lik linje med diskusjonen på hjemmebane.

Jeg viser bare til det som var svaret på mitt forrige spørsmål: Regjeringen har en ambisiøs klimapolitikk for en klimautfordring som er global, og som må finne sin løsning globalt. Da bruker vi de arenaene man har globalt, til å bidra nettopp til det.

Presidenten: Lars Haltbrekken – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:39:45]: Vi er i dag vitne til en olje- og energiminister som uansett hva det spørres om, enten det er offshore havvind eller Norges undertegnelse av en avtale eller en uttalelse i Bucuresti, kommer med det samme svaret på alle spørsmål. Vi får prøve en gang til.

Det er dessverre ikke første gang regjeringen prøver å svekke EUs klimapolitikk for satsing på fornybar energi og energieffektivisering. Det har den gjort mange ganger før. Årsaken er nok at den frykter at klimakravene skal bli så sterke at de stenger døren for eksport av norsk gass. Derfor vil jeg prøve å spørre ministeren om det er viktigere for Norge å sikre et langsiktig marked for gass enn å bidra til at EU gjennomfører så store og raske utslippskutt som mulig.

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:40:43]: Svaret på det er nei. Norge vedtar norsk politikk, og så vedtar EU og de respektive landene sin politikk. Det er vel en premiss i spørsmålet som jeg håper representanten kan være enig i.

Så viser alle seriøse analyser, også fra Det internasjonale energibyrået, helt klart og tydelig at selv om man når 2-gradersmålet, vil det være et behov for olje og gass i energimiksen. Jeg mener at vi fra norsk side har all grunn til å være stolte over standarden på norsk sokkel, det være seg både olje og gass, med tanke på klimagassutslipp. Da er det bra at det fossile kommer fra Norge, med de klimagassutslippene som Norge har.

Presidenten: Lars Haltbrekken – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Haltbrekken (SV) [10:41:51]: Jeg takker for svaret, og her fikk vi faktisk et nei på spørsmålet om det var viktigere for Norge å sikre et langsiktig marked for gass enn å bidra til at EU gjennomfører så store og raske utslippskutt som mulig. Så endelig fikk vi i hvert fall et svar.

Men da står jeg igjen med spørsmålet: Hvorfor støttet vi da en uttalelse som fremmer bruken av gass, men som av flere EU-land ble nektet godtatt fordi den hadde altfor svake klimakrav?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:42:32]: Gass er en del av løsningen for å nå målene i Parisavtalen. En utfordring som er global, må løses globalt. Og det var ikke kun Norge som støttet det. Det er ulike diskusjoner i ulike land om hva slags virkemidler man ønsker å bruke. Men la det ikke være tvil: Regjeringen bruker alle de arenaene man er på, til å fremme en offensiv klimapolitikk. Her har Norge faktisk også en viktig rolle å spille, både når det gjelder teknologi, når det gjelder kunnskap, og når det gjelder gassens betydning for Europa og det å skulle nå målene i Parisavtalen.

Presidenten: Espen Barth Eide – til oppfølgingsspørsmål.

Espen Barth Eide (A) [10:43:44]: Jeg fulgte dette ordskiftet med en viss interesse fordi regjeringen nettopp har lagt fram en melding om at vi skal samarbeide med EU om gjennomføring av felles klimamål, og jeg er da valgt til saksordfører for den. Mitt veldig klare inntrykk var at vi skulle ha en felles klimapolitikk med EU, ikke at EU skulle ha sin og vi skulle ha vår, som statsråden nå sa. Det ville være fint om vi nå kunne avklare akkurat det.

Så mener jeg det er ganske viktig at statsråden og regjeringen går inn i nettopp det som representanten Haltbrekken meget riktig påpekte, at det er en utvikling i EU som ikke nødvendigvis er kompatibel med vår forestilling om at gass i veldig lang framtid vil være broen til fornybarsamfunnet, men at man kan gå raskere fram – i hvert fall gass uten karbonfangst og lagring og omdanning til hydrogen.

Min sterke anbefaling er at statsråden går litt mer inn i hva som skjedde på dette møtet, for vårt framtidige

hjemmemarked er først og fremst det europeiske markedet. Vi går fra å være en eksportør av olje, som er en verdensvare, til å være en eksportør av gass, som er en regional vare. Oppfordringen er altså at statsråden går litt mer inn i det. Spørsmålet er om han vil gjøre det – inspirert av det ordskiftet vi nå hadde.

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:44:53]: Jeg viser bare til det jeg allerede har svart. Gass spiller en viktig rolle for å nå målene i Parisavtalen. Det oppfatter jeg faktisk også at Arbeiderpartiet er enig i. La det ikke være tvil: Regjeringen benytter alle muligheter vi har, sammen med EU, til å fremme politikk og virkemidler nettopp for at vi skal nå målene i Parisavtalen.

Det er en debatt i Norge, det er en debatt i Europa, og det er en debatt mellom de ulike landene om hva som er virkemidlene – hva som er de riktige virkemidlene. Men jeg mener at det er stor tilslutning i EU og fra en av verdens mest seriøse analysebyråer om at gass spiller en viktig rolle.

Espen Barth Eide (A) [10:45:56]: Spørsmålet nå var vel ikke først og fremst hva vi mener om dette her i Norge, for det har vært et sammenhengende politisk budskap fra veldig mange skiftende regjeringer her om at gass nettopp er denne broen. Men det spørsmålet som ble reist, og som jeg mener er høyst betimelig, er om de enig i det i EU. Og spørsmålet er da: Hvor i den interne diskusjonen i EU plasserer vi oss nå som vi har bestemt – og snart kommer til å vedta i Stortinget – at vi skal samordne vår klimapolitikk med Europa? Hvis det da er slik at ikke alle der er enig i det, er det da sånn at statsråden mener at vår politikk skal være å overbevise dem om å bruke mer gass, altså utsette omstillingen til helt fornybare kilder, eller ønsker statsråden at Norge skal ligge i front i det mest klimaprogressive feltet i EU? Det er helt riktig som statsråden sier, at her er det ulike syn i EU. Det spørsmålet vi er ute etter svar på, er hvor Norge ønsker å legge seg i den diskusjonen, ikke hva vi selv mener – men hvor vi ønsker å ligge i diskusjonen som er i det fellesskapet vi nå velger å gå inn i når vi skal samordne vår klimapolitikk med EU fram til 2030.

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:47:05]: Som statsråd prøver jeg å være mest mulig ute, både i Norge og også i Europa, og prate med våre nære naboer. Jeg var senest i påsken i Tyskland, da gjaldt det havvind, og jeg har vært andre plasser i Europa. Diskusjonstemaet i dialogen med Norge er ikke at man ønsker mindre gass, man ønsker den gassen man får i dag, man ønsker å ha den i framtiden, og man ønsker en forsyningssikkerhet for dette – for jeg oppfattet klart og tydelig at nettopp EU peker på at norsk gass er en del av løsningen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Une Bastholm (MDG) [10:48:16]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren. Vi skal fortsette med et glassklart blikk på 2050.

Finske og tyske klimaøkonomer har nettopp utgitt en rapport som viser at overgang til 100 pst. fornybar energi er mulig innen 2050, og at det eneste som står i veien for å oppnå det, er politisk vilje. Massiv elektrifisering kombinert med storsatsing på sol, vind, vann og annen fornybar energi kan altså erstatte all bruk av kull, olje og gass innen 2050 hvis politikerne vil og våger. Det er for øvrig også mer kostnadseffektivt, viser rapporten.

Denne våren har vi sett et historisk klimaengasjement også blant barn og unge – mot regjeringens klimapolitikk – ledet an av 16-åringen Greta Thunberg. Bare her i Norge demonstrerte 40 000 ungdommer over hele landet den 22. mars for stans i utdeling av nye oljelisenser, og flere demonstrasjoner kommer til å komme. Regjeringen har svart med det motsatte. I januar ble det nok en gang satt rekord i antall utdelinger av nye oljelisenser. På mandag stemmer regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Senterpartiet for videre utbygging av Johan Sverdrup-feltet, som vil gi enorme utslipp. Bare oljen som tas opp fra Johan Sverdrup, vil i løpet av levetiden gi så mye som 25 ganger Norges utslipp i dag.

Rett før påske kritiserte Fijis visepresident den norske dobbeltmoralen som ligger i det å lete etter stadig mer olje, samtidig som vi jobber internasjonalt for at andre land skal kutte sine utslipp. Statsråd Freiberg viste tidligere i debatten til at klimaendringene skal løses globalt, og da vil jeg bare minne om at vi har ikke noe sånt globalt organ som skal løse dette for oss. Den globale løsningen ligger i at alle land tar ansvaret for de utslippene man står for. Oljen i Norge er den største enkeltsektoren som bidrar til de utslippene. Hvordan vil statsråden bidra til at verden blir 100 pst. fornybar innen 2050?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:50:23]: Nå ønsker jeg på samme måte å presisere at vårt bidrag til Parisavtalen er basert på at vi fortsatt skal ha en aktiv petroleumspolitikk. Jeg oppfatter også at det er bred støtte for denne politikken i Stortinget. Det vil være behov for nye investeringer, også innen olje- og gassnæringen, i tiår framover for å dekke verdens energibehov. Det er jo bl.a. fordi felt tømmes over tid. Alle analyser og interessen fra næringen viser at norske ressurser faktisk er konkurransedyktige globalt. Det er ingen grunn til at ikke våre ressurser også framover skal være lønnsomme å hente opp. Regjeringen kommer til og vil videreføre kvoteplikt og CO2-avgift som våre hovedvirkemidler i klimapolitikken på norsk sokkel. Gjennom EUs kvotesystem bidrar oljeselskapene sammen med øvrig næ-

ringsliv til å redusere utslippene i systemet med 43 pst. fra 2005–2030.

Med kvoteplikt og vår høye CO2-avgift står petroleumssektoren overfor strenge klimavirkemidler. Dette fungerer. Utslipp pr. tonn enhet på norsk sokkel er nemlig vesentlig lavere enn gjennomsnittet for andre land.

Une Bastholm (MDG) [10:52:27]: Flesteparten av utslippene fra olje- og gassvirksomheten kommer når dette brennes i utlandet.

Når statsråd Freiberg viser til at vi trenger mer olje og gass for å kunne dekke verdens energibehov, oppgir han ikke noen kilder, men jeg tror han viser til Det internasjonale energibyrået, som er notorisk kjent for å undervurdere utviklingen innenfor fornybar energi. Det har de gjort år etter år de siste årene, spesielt når det gjelder sol. Regjeringen velger altså å stole bare på dem som er aller mest optimistisk på vegne av norsk olje og gass, med en stor økonomisk risiko for Norge. Vi har nemlig mange ulike scenarioer, men så velger man å tro bare på dem som sier at dette kommer til å fortsette å være en inntjening som vi kan stole på.

På tirsdag uttalte til og med Equinors fornybarsjef Pål Eitrheim at olje- og gassnæringen har en datostempling på seg. Norge kunne ha bidratt til å kutte utslipp på andre måter, f.eks. gjennom storsatsing på havvind. Mitt spørsmål er:

Anerkjenner statsråden at det er stor usikkerhet knyttet til hvorvidt olje og gass vil bidra positivt til å kutte utslipp, og altså fortsette å være en lønnsom inntjening for Norge?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [10:53:36]: Jeg registrerer at det diskuteres når sluttdatoen for olje og gass vil være. Men jeg forholder med til det som bl.a. Det internasjonale energibyrået, som jeg oppfatter klart og tydelig som et anerkjent analysebyrå, påpeker, at det kommer til å være behov for olje og gass i energimiksen i mange tiår framover.

Det er riktig at det bygges ut mye solenergi og vindkraft i Europa. Det er bra, det heier vi på, og det skal bygges ut enda mer. Men i et energisystem som består av sol og vind, er det nå engang slik at solen ikke alltid skinner – i alle fall ikke der jeg kommer fra, og heller ikke i Europa – og det blåser ikke alltid heller. Da må det være andre regulatorer i tillegg til disse. Der også spiller norsk gass en viktig rolle – utover klimadimensjonen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:54:57]: Da kan statsråd Freiberg gå, for mitt spørsmål er til utenriksministeren.

Den grusomme terroraksjonen på Sri Lanka viser hvor viktig det er å kjempe mot terror. Terrorangrep mot religiøse samlinger, enten det skjer mot kirker på Sri Lanka eller moskeen på New Zealand, forteller oss hvor viktig det er å kjempe mot den ekstremismen som også har rammet vårt land så hardt. ISIL har påtatt seg skylda for det grusomme angrepet på Sri Lanka. Hjemvendte fremmedkrigere er åpenbart en sikkerhetsutfordring. Derfor må vi sikre at de som har dratt ned for å kjempe for terrororganisasjonen ISIL, stilles til ansvar for sine handlinger.

I Norge lar vi ikke barna lide for foreldrenes dårlige valg. Derfor må vi ta vare på barn uansett hva foreldrene har gjort. Det har vært veldig ulike signaler fra de ulike regjeringspartiene om hvorvidt vi skal hente uskyldige barn av fremmedkrigere. Derfor er jeg tilfreds med at statsministeren for første gang i går, etter et oppslag i Aftenposten om foreldreløse barn i en flyktningleir, kom med helt nye signaler om at Norge skal hjelpe foreldreløse barn hjem til Norge.

Mitt spørsmål er som følger:

Var det virkelig først i går, etter at Aftenposten skrev om saken, at norske myndigheter ble kjent med at det var foreldreløse norske barn i flyktningleirer, eller har dette vært kjent for myndighetene lenge?

Utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide [10:56:33]: Regjeringa har over lang tid jobbet med å skaffe en oversikt over situasjonen for barna som er barn av fremmedkrigere. Vi har også, som representanten Huitfeldt også har hørt, søkt etter løsninger for barn. Vi har nå valgt å prioritere de foreldreløse barna, for de er aller mest sårbare. Det er viktig å understreke, som representanten Huitfeldt også gjør, at voksne mennesker må stå til ansvar for sine handlinger, men de barna som er i leirene, har ikke skyld i at de er der. De er ofre for foreldrenes valg.

Det har vært en utfordrende situasjon, og derfor jobber vi sammen med andre nærstående land, bl.a. de nordiske. Vi har også en god og tett dialog med bl.a. de internasjonale hjelpeorganisasjonene og de humanitære organisasjonene for å se på muligheten for å bidra til praktiske løsninger.

Situasjonen i leirene og i Syria og Irak er, som representanten godt vet, uoversiktlig i den forstand at det fra norske myndigheters side ikke finnes en endelig liste eller oversikt over hvor mange som har reist ut, hvor mange som har mistet livet, hvor mange som er igjen, og eventuelt hvor mange barn de har fått. Årsaken til det er nokså åpenbar: Det meldes jo ikke fra om at man får barn til f.eks. det norske folkeregisteret eller norske myndigheter. Det er også en av årsakene til at vi og alle andre land har brukt og bruker tid på å kartlegge situasjonen best mulig.

I går tok besteforeldrene som er omtalt i artikkelen, kontakt med UD. Det er vi veldig glad for. Vi oppfordrer også andre som mener at de er i samme situasjon, og som kan ha barnebarn eller andre slektninger som er foreldreløse i Syria eller Irak, til å ta kontakt. Vi kommer nå til å følge opp den kontakten med besteforeldrene og eventuelt andre som tar kontakt.

Anniken Huitfeldt (A) [10:58:37]: Regjeringa har møtt veldig sterk kritikk fra regjeringspartiene i Stortinget når det gjelder denne saken, og også fra medlemmer av regjeringa. Men mitt spørsmål er om det er slik – det spørsmålet stilte jeg innledningsvis og fikk egentlig ikke svar på – at det var først i går, etter at Aftenposten skrev om disse foreldreløse barna, at norske myndigheter ble kjent med det? Eller har disse barna vært kjent for norske myndigheter lenge?

Utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide [10:59:10]: For Utenriksdepartementet var det første gang vi hørte om disse barna da de ble omtalt. Men jeg gjentar, som jeg har gjort tidligere også, at det er stor usikkerhet knyttet til både tall og verifikasjon av dette, og derfor har det vært veldig viktig for Utenriksdepartementet – i samråd med andre departementer – å bidra til at de løsningene vi må finne for å kunne hente foreldreløse barn ut, også dreier seg om en verifisering av identitet. Vi kan ikke risikere at vi tar ut barn som ikke er norske statsborgere. Vi kan heller ikke risikere situasjoner hvor vi har foreldre som er i live, men at barna tas ut. Det har vi ingen rettigheter til, vi har ikke jurisdiksjon til å gjøre det, og nettopp derfor er det så viktig at dette arbeidet fortsetter med full styrke. Men jeg vil understreke, som jeg har gjort før, at dette er et komplekst arbeid, og det er derfor vi har stor oppmerksomhet om det.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Anniken Huitfeldt.

Anniken Huitfeldt (A) [11:00:18]: Jeg tror vi alle er oppmerksomme på at dette er komplekst, og at vi må få identiteten til dem som eventuelt kommer til Norge. Det statsministeren gjør, er at hun skiller veldig klart mellom foreldreløse barn og andre barn, som også er uskyldige. Det er klart at man kan jo ikke i et annet land hente barnet fra foreldrene mot deres vilje. Men er utenriksministeren enig med statsministeren i at det er kun de foreldreløse barna vi skal hjelpe til Norge? Eller gjelder dette alle barna som har havnet i en veldig, veldig vanskelig situasjon?

Utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide [11:00:50]: Vår veldig klare prioritering er de foreldreløse barna, for de er i en veldig sårbar og vanskelig situasjon der de er, i en leir uten omsorgspersoner. Som et av flere akuttiltak har vi nå også styrket overføringene til Røde Kors, slik at de kan gi bedre helsehjelp i leirene – også et viktig bidrag i denne sammenheng.

Som jeg var inne på i et tidligere svar, er det slik at dersom barn har foreldre i live som de er sammen med, er det også mulig å hente disse barna, men da krever det foreldrenes samtykke. Det er vi da avhengig av, for vi har ingen myndighet til å ta barn fra foreldre dersom de ikke ønsker det. Dersom det skulle være slik at foreldre f.eks. ønsker at et norsk barn skal komme til Norge for å få helsehjelp, vil det være mulig dersom man samtykker til det fra foreldrenes side.

Presidenten: Martin Kolberg – til oppfølgingsspørsmål.

Martin Kolberg (A) [11:01:53]: Jeg mener at av det vi hører fra utenriksministeren nå, er veldig mye bra og veldig mye forståelig. Det er ingen tvil om at utenriksministeren også mener at Norge skal være en humanistisk stat, med bakgrunn i det hun sier. Det er fint. Jeg for min del er oppvokst i en tid da vi snakket om «tyskerungene», og det tok flere tiår før vi greide å be dem om unnskyldning. Den historiske feilen må ikke gjentas.

Vi har en veldig sterk praksis i Norge med å bistå norske statsborgere i utlandet også når de har begått lovbrudd. Vi bruker millioner av kroner og sterke diplomatiske midler for å klare å løse problemene for dem, så langt det lar seg gjøre.

Allikevel er det slik at statsministeren inntil nylig har skapt usikkerhet om trykket i denne saken, og da er det konkrete spørsmålet: Er grunnen til dette at det har vært uenighet i regjeringen om profilen knyttet til dette arbeidet?

Utenriksminister Ine M. Eriksen Søreide [11:03:03]: Jeg mener det ikke har vært uklarhet om dette arbeidet, og vi har fra Utenriksdepartementets side – som jeg sa – jobbet veldig intensivt med denne saken. Vi jobbet også veldig intensivt gjennom hele påsken. Vi har nær dialog med andre land, særlig nordiske land. Vi skal ha et nytt møte på nordisk nivå i slutten av denne uka, rett og slett fordi de fleste europeiske og nordiske land opplever veldig mange av de samme utfordringene med å finne praktiske løsninger.

Det er også en av årsakene til at vi har hatt mye kontakt med bl.a. Den internasjonale Røde Kors-komiteen, for å se om de kan bistå med bl.a. DNA-testing, slik at vi er sikre på identiteten, og at de foreldreløse barna man henter til Norge, har norsk statsborgerskap eller er norske statsborgere. Det har av prinsipielle årsaker vist seg vanskelig for Den internasjonale Røde Kors-komiteen. Det har vi full respekt for. Da må vi finne andre måter å gjøre det på, og det er blant de tingene vi nå jobber med.

Det er denne kompleksiteten og situasjonen på bakken som gjør at dette arbeidet er tidkrevende – det er det for alle land – men vi jobber med full intensitet på det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Sandra Borch (Sp) [11:04:27]: Da kan statsråd Freiberg komme opp, for mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

Senterpartiet har vært og er bekymret for bygging av utenlandskabelen Northconnect fra Norge til Storbritannia, en ren eksportkabel, en privat kabel som vil føre til høyere strømpriser både for familier og for norsk industri. For bare 1,5 måned siden var statsråden i spørretimen og måtte svare for Statnetts eierskap til utenlandskabler, konsesjonsbehandling av NorthConnect og regjeringens avtale med Arbeiderpartiet om disse tingene. Statsrådens svar var ikke veldig klargjørende, for å si det forsiktig. Derfor er det fortsatt et åpent spørsmål om NorthConnect får konsesjon og om Arbeiderpartiet og regjeringen er enige om sin avtale i Stortinget.

Siden statsråden nå har valgt å komme så hyppig i Stortingets spørretime, har jeg lyst til å gi han en anledning til å rydde opp i alle uklarhetene. Derfor spør jeg igjen: Ønsker statsråden at Statnett skal eie og drive alle framtidige utenlandskabler, og vil dette få konsekvenser for konsesjonsbehandlingen av NorthConnect?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:05:41]: Som jeg svarte sist jeg var i spontanspørretimen: Det er ikke tvil om hvem som skal eie framtidige mulige utenlandsforbindelser. Det har faktisk Stortinget vedtatt.

Så har jeg meddelt Stortinget, i tråd med det Stortinget har vedtatt, at lovendringer når det gjelder energiloven, kommer til å bli gjort etter at NorthConnect er ferdig konsesjonsbehandlet. Det er sånn at behandlingen av NorthConnect sin søknad ligger til vurdering hos NVE. Når NVE er ferdig med sin vurdering, vil den bli sendt over til Olje- og energidepartementet, som da skal sluttføre konsesjonsbehandlingen.

Det er ikke truffet vedtak om verken å bygge kabelen eller om å avslå søknaden. Det kommer man til å ta stilling til når vi har fått vurderingen, fulgt normal forvaltningsskikk og gjort en god og grundig jobb – da skal vi konkludere.

Sandra Borch (Sp) [11:07:13]: Jeg merker meg nok en gang at statsråden ikke kan gi klare eller entydige svar. Vi er altså i den spesielle situasjonen at regjeringen og Arbeiderpartiet har inngått en avtale i Stortinget om at Statnett skal eie og drive alle utenlandskabler. Og så lar statsråden det henge i luften om dette vil få konsekvenser for NorthConnect eller ikke. Mitt spørsmål er: Kan statsråden gjøre nærmere rede for hva som er årsaken til at man ikke klarer å gjennomføre avtalen med Arbeiderpartiet umiddelbart?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:07:50]: Jeg oppfatter at det ikke er noen uenighet mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet i dette spørsmålet. Så viser jeg til det som er formulert i en avtale som Stortinget kjenner veldig godt til, der Stortinget har fattet noen vedtak om dette. La det ikke være noen tvil, Stortinget har vedtatt at framtidige utenlandsforbindelser skal være eid av Statnett.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Trygve Slagsvold Vedum.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:08:43]: Dessverre er det sånn at Høyre og Fremskrittspartiet fikk med seg Arbeiderpartiet på at Norge skulle tilslutte seg ACER og gi makt over norsk energipolitikk fra norske folkevalgte, som stilte til valg i Norge, til et EU som det norske folk har sagt nei til to ganger. Så har Fremskrittspartiet når de har sittet i regjering, vært veldig tydelig. Tord Lien sa da Kjell-Børge Freiberg var statssekretær, at han var lei av lav strømpris. Det var uttalelsen til Tord Lien, at han ønsket høyere strømpris i Norge. Det er klart at noe av det viktigste Tord Lien da gjorde, var å endre loven som gjorde at man kunne klare å få bygd en ny NorthConnect-kabel. Så viktig var det for Tord Lien å få til det. I tillegg har Fremskrittspartiet økt strømavgiften med over 36 pst. siden de fikk makten. Er Kjell-Børge Freiberg, som var statssekretær i 2016, enig i det Tord Lien sa, at man er lei av lav strømpris i Norge?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:09:44]: Det er en kortslutning i spørsmålet fra representanten, for det er nå engang sånn at når man påtaler høy strømpris, kan den definitivt ikke ha noe med NorthConnect å gjøre. NorthConnect er ikke vedtatt, NorthConnect er ikke koblet til verken den ene eller den andre plassen. Det er heller ikke de to andre kablene som er under bygging. Så hvis vi kan være enige om at kabler som ikke er bygd, ikke påvirker strømprisen, er man i hvert fall kommet et stykke på vei når det gjelder den debatten. Det er norske myndigheter som avgjør konsesjoner til produksjonsanlegg, strømnett og også utenlandskabler. Verken ACER eller andre EU-organ vil eller kan få myndighet til å pålegge noe som helst i Norge.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Anette Trettebergstuen (A) [11:11:09]: Norge er en vintersportnasjon med noen av verdens beste utøvere fostret opp av fellesskapet, som hvert eneste år, gjennom milliarder, satser på breddeidretten, som utvikler talenter gjennom at alle unger i by og i bygd får delta.

Det norske folket samler seg om vintersportarrangementene, både ute i løypa når det skjer, og også foran tv-en. De store og små vintersportopplevelsene skal være for alle, ikke bare for de få. Derfor er det så trist at store deler av rettighetene til vintersporten kan havne bak betalingsmur i 2021, etter at NRK nylig mistet rettighetene til fordel for Nordic Entertainment Group, som igjen har kjøpt disse av et kinesisk medieselskap.

Det er først og fremst synd at den internasjonale skiidretten har valgt å gjøre dette, for de er selvsagt i sin fulle rett, og det er egentlig ikke vårt bord som politikere, men det er ikke dermed sagt at vi ikke kan gjøre noe. For det første må idretten utfordres på å ta tak i dette på en bedre måte. Da Arbeiderpartiet styrte i regjering sist, fikk vi laget en liste og et regelverk over store, viktige arrangementer som skulle gå på kanaler tilgjengelig for alle, fordi EUs kringkastingsdirektiv åpner for det. Denne listen mener vi må ses på, om den skal utvides, sett i lys av det som nå har skjedd.

Statsråden er jo både medie- og idrettsminister, men har hittil ikke sagt noe om denne saken. Vil statsråden foreta seg noe for å medvirke til at store, viktige idrettsopplevelser i framtiden blir tilgjengelig for alle, og ikke bare for de få?

Statsråd Trine Skei Grande [11:13:05]: Jeg vil begynne med å si at jeg deler representantens ønske om at alle de store idrettsarrangementene vi ser på tv, er noe de aller fleste bør få oppleve. Det er en viktig motivasjon og en viktig drivkraft for mange unge å ha forbilder å strekke seg etter. Alle som har hørt en liten åtteåring gå rundt og rundt i huset og omtale seg selv som en stor idrettsutøver, og være sin egen kommentator, vet hvor viktig det er for motivasjonen. Derfor ønsker vi at alle skal ha mest mulig tilgang, men det er likevel sånn at vi ikke kan gripe inn.

Nå etterlyste representanten også denne listen. Den har jeg foran meg, og den oppdaterer vi. Det rapporteres til Medietilsynet, så man har en oversikt over hvilke av de store arrangementene alle har tilgang på.

Vi kan ikke gripe inn, og jeg syns heller ikke det er riktig at NRK alltid skal overby. Det er ikke noe ønske at disse idrettsrettighetene skal bli så dyre, og at allmennkringkasteren vår er en driver for å få prisene opp. Så jeg syns det er riktig at NRK faktisk av og til sier nei, dette ble for dyrt.

Vi har også opplevd at Discovery, som sist kjøpte rettighetene til vinter-OL, faktisk på en ganske god måte klarte å gjennomføre det. Det var lite kritikk av gjennomføringen av OL, og de klarte også å forvalte rettighetene på en ganske bred måte.

Vi vet fortsatt ikke hvor mye av arrangementene som havner bak betalingsmurer, eller om man kanskje bruker OL og andre viktige idrettsarrangementer til å åpne nye markeder ved å gi tilgang gratis, slik at folk skjønner hvilke tilbud man faktisk gir på den kanalen.

Så jeg ser at jeg ikke kan gripe inn. Jeg kommer til å revidere disse listene, og Medietilsynet kommer også til å overvåke arrangementslistene framover.

Anette Trettebergstuen (A) [11:15:04]: I tillegg er det problematisk at de som nå har kjøpt rettighetene, Nordic Entertainment Group, via dette kinesiske medieselskapet, i flere ledd tjener penger på reklame for ulovlige utenlandske spillselskaper, som også på sin side er med på å svekke norsk bredde- og toppidrett ved at de svekker grunnlaget for Norsk Tipping, og dermed også at overskuddet går til kultur, idrett og frivillighet over hele landet. Så på flere måter er dette problematisk for idretten.

Jeg synes at statsråden svarer litt defensivt. Ja, det er markedskreftene som rår, det er vi klar over, det er ikke alt vi politikere kan hindre, men vi vet at vi har flere virkemidler vi kan ta i bruk. Og det er nettopp det EUs kringkastingsdirektiv åpner for: at vi kan pålegge dem som selger rettighetene, å selge dem til noen som må vise arrangementene på åpne kanaler, slik at alle kan se det, og ikke bare de få.

Jeg vil at statsråden nå skal bekrefte at hun vil utvide denne listen, og også at hun har en mer framoverlent holdning i denne debatten framover, slik at vi sender de riktige signalene ut.

Statsråd Trine Skei Grande [11:16:13]: Vi ser hvilket handlingsrom AMT-direktivet nå faktisk gir oss. Det gjør at vi også strammer inn på spillreklame. Som en kommentar til det: Det tror jeg kommer til å føre til at prisen på disse idrettsarrangementene vil gå ned, for spillreklamen har faktisk vært med på å drive dem opp fordi inntektene har vært så store. Det er også et aspekt som er viktig, og jeg håper å få støtte i Stortinget for at vi skal stramme inn knyttet til spillreklame, som vi nå har sendt på høring.

Så vil jeg gjerne komme tilbake til Stortinget når vi f.eks. skal behandle mediemeldingen, og se på hvordan disse listene kan brukes, og hvilket handlingsrom vi har for å sørge for at flere får tilgang. Men jeg vil gjenta at vi vet ennå ikke hvordan denne rettigheten kommer til å bli håndhevet, og hvor mye som blir lagt bak betalingsmurer, eller om dette også blir brukt til å lokke folk til kanalen. Vi må også være åpne for at dette kan ende i en god løsning.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen over.

Sak nr. 2 [11:17:21]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? Det har ingen gjort, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.18.

Svanemerket trykksak, 2041 0654